

Мирослав Лукић **ЗА ТИМ,
ПРЕМА СВЕТОСТИ**

Карневал крај шумске реке или
Песме Б. Мишљеновића

Приредио за штампу
Саватије Иг. Митровић (1939 - 2001)
Приређивач М. Пек
Редактор Димитрије Лукић



Едиција ЗАВЕТИНЕ
Београд, 2008.

Колекција ЗОНА ПРЕЛИВАЊА

Уредник Иван Лукић

Објављено у 53 библиофилска примерка

**Књижевноуметничка радионица рукотворених
издања ВАЛТАЗАР ПРЕВАЛЕЗ**

Београд, 2008.

Наслов изворника

FLORA DE LA MUN] E

(краљ хомоља)

Песме Боре Мишљеновића (1919 -1977)

Сакупио, средио и на свет издао:

Мирослав Лукић

Колекција ФЕНИКС, 1

ЗАВЕТИНЕ, Београд, 1993.

Тисак

Књижевна мануфактура Лукић и Тодоровић

50 стр.

*

Штампано у 105 пр.

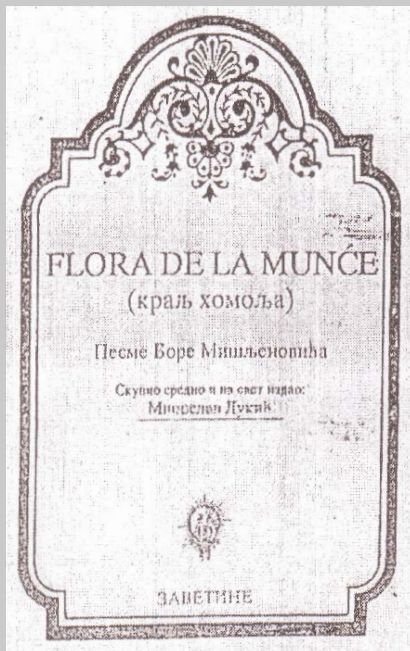
*(Поводом десетогодишњице постојања ЗАВЕТИНА. Годину дана
после тога, издавач и песник М. Тодоровић је умро, 1994.)*

Мирослав Лукић

**ЗА ТИМ,
ПРЕМА
СВЕТЛОСТИ**

Карневал крај шумске реке или
Песме Б. Мишљеновића

Приредио за штампу
Саватије Иг. Митровић (1939 - 2001)
Приређивач М. Пек
Редактор Димитрије Лукић



Корице првог издања ове мале књиге

Copyright© 2003. by Miroslav Luki
Copyright © za Jugoslaviju ZAVETINE Plus ultra

Ова публикација у целини или у деловима не сме се умножавати, прештамповати или преносити у било којој форми или било којим средством без дозволе аутора или издавача, нити може бити на било који други начин или било којим другим средством дистрибуирана или умножавана без одобрења издавача. Сва права за објављивање ове књиге задржавају аутор и издавач, према одредбама Закона о ауторским правима.

WEB - SITE
WWW.ZAVETINE.COM

E - MAIL
ZAVETINE@VERAT.NET

1
(Мартовска ноћ)

Ноћ, ноћ поред Пека,
ноћ, и топи се снег,
ноћ, и набујала река
хучи и руши речни брег.

Висибабе, љубичице, кукурек,
уштап, јазови, крик и крило сојке,
измамили су хајдука у врбак,
у мрак, податан, као очи девојке

Унаоколо све је заклон; мрак -
не помаже хајдуку да буде јачи,
он је, омамљен, довољно јак,
из њега зло лепотом зрачи:

топи се, као последњи снег,
руши се, као речни брег -
кад крик ноћне птице, ко тег,
претегне, и загрљаји, руку стег.

2

(Мотив из Босиљковца; Дубраве)

Салаша, околина салаша - питкија
од сока боровнице, од кваса;
наставиће се, наставља се
бекство одавде, као од ужаса.

Како је овде било уочи
последњег рата! На падине су, ко снег,
падала непрегледна стада бела.

Шездесетак фијакера, свирачи, иха,
уз прасак преломача и песму,
по бадњак, из суседних села,

долазили су. Већ годинама
не долази нико. Зар
су изумрли, или забрањени обичаји?
"Трте мрте - кажу - јебо вајду ћар!"

3
(Пролеће у Хонољу)

Што узлеће високо, све више,
чему се радује шева, о чему пева?
Да ли се надила јутарње
светлости и јоргована изнад Кучева?

Или је радују отворени пупови
и клице што вине из семена?
Можда је разгаљује дивља крушка
у цвету: мирисна шумска пена?

(Традиција и поезија)

Све ставити на тапет - традицију, себе, свет.
Журбу и оклевање, баре и брзавице
Апсорбовати неке ствари, може уметник.
Од спокојства су боље трзавице

Народни дух и језик за правог писца
значе што и брус, тоцило за косу, нож.
Фолклор је зденац из кога пијем,
из кога извире питка вода, још и још.

Књижевни критичари немају апотекарске
теразије: они мере онако од ока.
Малих људи у успону књижевни отров
делује јаче од гнојења, стрептокока.

Књижевници и фарисеји подижу јазове
у душама: наврћући воду на свој млин
Лекције о поезији - лекције варошких уча -
гуше, ко воњ карабита, ко плин

Бивше калфе, бивши шлосери, абаџије,
бивши учитељи - постадоше фатум.
Све треба разложити, оспорити,
испитати, појаве, догађаје, датум.

Вода се може разложити на просте елементе
Атоми такође Шехерезада прича своју причу
да одложи најгоре, да завара цара.
Ко мрави, безбројне слике, полако се мичу,

стварности огромне, а затим се распршавају, чиле
као да их расипа у неповрат какав враг.
Песник урања у предање, њуши дим дувана,
угао улице, трг, обичај, улази у траг:

улази у траг - прво себи. Хватајући нека
сећања, слике - из свог угла - хвата нит
неухватљивих ствари. Поезија, као усисивач,
усисавајући, ко левак, ствара своје Верују, бит.

Поезије се све - тиче: *Venus Vulgivata*,
Venus pandemos, Венус ураниа, црна лала, крин
Укрштајући светове, времење, расположења,
микрокосмосе, од отрова справља вератрин

Курс писања поезије траје на неодређени
рок. Није то некакав кратки течај
лепог писања. Већ прилика да се
направи и објави - потпуни стечај.

Стечај, пре свега, многих заблуда, опонашања.
Ко камен кад се баци у вир, па пљусне,
поезија је бумеранг, а одјек њен
упоредив је са извештајем са територије трусне

Уобразиљом вођен стечај, ширином збиље,
дубином мита, традиције, fine интуиције,
без застајања на половини пута
уз благослов несумњиве индиције

Надахнуће је развој развоја, када дух
стекавши полет, силу инерције, кондиције,
иако у кругу зверињака, легла страве,
не губи присебност, веродостојност транскрипције

Надахнуће је плод ишчекивања, несанице,
настојања, млађа сестра зближавања, пречице
Оно расте из хумуса и пење се уз врбе
и раките, као павит крај шумске речице

Све је прилично тужно, обесхрабрујуће,
крто, сивкастотруло као старе даске,
нагрижено - не влагом, већ сумњом.
Садашњост нема лице (скривају га маске).

Наличје је добило опште право гласа,
не отиче, остаје у ситу, у талогу труња.
Дуње опадају и нестају. Зиму не презимљују
дуње једре, већ слатко од дуња!

Успомене су оставштина протераног Христа.
И кад су склоњене у мрак трапа, подрума, тескобу,
оне су четврто агрегатно стање
које чува легенду о себи, у соби и гробу.

Не пет минута поезије - доћи ће, споро, Немогуће!
Ничија није до зоре горела, па неће ни белај.
Такве ми поруке шаље надахнуће
Тим порукама је испуњен и Бескрај.

Треба да пожурим полако у сусрет свему,
све чека на мене: најскупље српске речи,
слике заборављеног краја, немушти језик,
гајде, краљице и краљеви, и биље које лечи...

5

(Краљ Хомоља)

*Воји Марјановићу
Рагомиру Марковићу*

Пробуди се, пробуди,
са твоје веранде
ћуприја на реци
жути се ко дрен
Овце лижу малтер,
шалитра зид једе,
ластивице лете
узводно уз реку
и прелећу брвна,
брвна преко реке,
вратић и раставић
и водену дрезгу.
Отвори око,
тако, тако, хоп, хеј!
Тако бела, хоп,
хајде, бела, хеј!

Ластивице од пљувачке
врба и од перја
гнездо лепе
под верандом
са које се вода слива
пљуска кратког,
ФЛОРА ДЕ ЛА МУНЋЕ.

Устани, хоп, устани,
на вашару врви
села деведесет,
жандарми обукли

парадна одећа.

Бајонети блеште
као коцке леда
испод којих лежи,
ко риба на сувом,
непомичан, миран
Краљ од Хомоља.
Устани, хајде, устани,
и дохвати влас
из косе, или нокат,
ил нит из доламе -
амајиљу против ножа,
метка, црвенога ветра.
Три жандара, три русаље
гледају се испод ока.
Укрстивши бајонете
Док га бивша жена
лесковим прутићем бије
Нико више и не мисли
шта ће бити у заранке
кад се вашар разилази,
кад га натоваре
на камион и понесу
према гробу без белега,
ФЛОРА ДЕ ЛА МУНЋЕ?

- Кога будиш, учениче?
Коме је још стало
до истине, рећи?
Зар она није закопана
у гробу без крста?
Не спомињи више
вашар и смрт Краља,
ни зарђала копља
на варошком гробљу
обрасла бршљаном,

поглед на Кучајну,
поглед са Ракита,
Зеленик, Лазницу,
гнездо ластавица,
веранду и вашар,
нити тешке речи
Слава, Љубав, Смрт,
Срећа, Част, Истина,
јер не могу, не могу
да поправе свет,
ФЛОРА ДЕ ЛА МУНЂЕ.

Устани, најзад, устани,
не говори тако,
пожури за женом,
пожури у шуму,
учитељицу гура ветар
у пожар заласка!
Шумар се чуди како
ветар и пожар распасују!

Шумар је наишао пречицом
као и учитељица,
трагом препелица
и јоргованске измаглице
Устани, зар се бојиш
да пожар заласка
не сагори све?

Угушићеш се на веранди
у диму густом јоргована,
ФЛОРА ДЕ ЛА МУНЂЕ.

- Пусти ме да сањам,
учениче, уз присуство
ластавица, неке ствари
најбоље је преспавати.

Част једино чува сан,
пропадање, а не љубав.
Јер она је, као кромпир,
кажу: на овоме цвета,
а рађа на оном свету.
Поломићеш ноге за оном,
која жури за тобом.
Не можете, не можете се
сустићи никада и нигде:
Љубав је као дан и ноћ,
као ноћ и дан,
ФЛОРА ДЕ ЛА МУНЂЕ...

(Краљице и краљеви или истеривање Беле, злог духа)

Дивље руже, много дивљих ружа.
Неизвесност, ко одлагање, све је тежа.
Напредујем спорије од пужа.
Прелазим, миц по миц, преко границе
кроз врежа мирисних ладолежа.
Шта се крије у Живој књизи
већ иза следеће странице?
Понор, буквик, изворчић, ил глог?
"Чујете ли ме, молим вас!"
Ко то зове? Вила, русаља, или Бог?

Или је то дух сталактита и сталагмита?
Дух пећине, тамног вилајета, неукротив?
Вршњак тотема змије, првобитне религије?
Бела? Зову га тако, јер није бео, напротив.

Може ли о њему понешто да извести
предосећање и немир падалице, њен пол,
њено откривање нагоге, грчеви,
крици и зној, кошмари и бол?

У каквом је сродству с гајдама, пеленом?
Шта кажу о њему орске игре: *дрнд, Жикино,*
претишор, добошарка, лаширеш, тодорка,
нересничко, ора лок, поп Маринково, Тасино,
трипазешће, ђорђонка, остраганка,
батрна, хој бајац, ђурђевка, полоска, арабао,
тројанац, данцу, осмапутка, шики, кобиљанка,
заврзлама, јута, влајна, цуца, галауна, кацао?

7

(Повратно коло)

Чега се бојим? Пустоши ове куће?
Или злог духа у себи, малих оаза
завејаних песком пустиње, жутим,
порива бескрајне туге - камиказа
прошлости, пробуђене, присне, упорне?
Кошмара, привиђења, усамљене врбе
у свитање? Или је то залудно хтење?
Кад красте срастају, онда и сврбе
Лепоту зауставља нестрпљење
Рођен сам у зодијачком знаку Рака.
Свитање каже: Спавај, твоје су очи уморне

Шта чекаш? Не ваљда почетак Смака?
На мучна сећања и ноћну тишину
ја ни као младић нисам био имун:
Нек одиграју до краја свој плес.
Исцедићу своју душу као лимун,
изгубљене године, промашаје, стрес.
Ко испод поклопца лонца ври, ври.
Нек напокон то што се кува искипи.

Мој прави завичај су - Хаваји.
Богиња вулкана, Пеле, смеши се, ко с репродукције,
лик хавајке Нек потпири ватре
у кратерима и изазове нове ерупције

Нек угашени вулкан поново проради,
неће то бити катастрофа прва,
нек из утробе океана покуља лава
и створи нова лепша острва.

Велика је тајна - осмех Богиње вулкана,
са Хаваја зрачи и отвара сваки пуп.
Никад нећу заборавити ништа.
Сваки је заборав гори од мућка, глуп!

Сачувао сам у себи сећања драгоцену.
Не кидам везе Не призивам смирај.
Рана је почела да зараста. Повратак
из затвора је, као зид тек офарбан Не дирај!

Србија је имала своје море - на Голом
отоку. Уживање у злочину, какво ни сомнабуле
сподобе не би смислиле, испуњава ме болом
и језом, ко острвљене, крај Голог, ајкуле!

Ма шта да кажем више, дворски историчари
и удворице би на неки начин оспорили.
Ко и сви верни пси, ни за шта се друго
нису, осим за свој комад, изборили!

Наши се путеви, зар не, разилазе?
Епохо страва, ти настави даље
Но, пре тога подрежи израсле нокте,
опери кржаве руке, скини са тела маље!

Знам да те много привлачи Европа,
Бела Демонија, освајање, као лоз
који доноси велику суму. Шта те овде
задржава? Иди, да не закасниш на воз!

Пут је пред тобом отворен,
на њему се нико ничега не стиди.
Док још руке, образи и усне,
и читаво тело бриде - иди!

Месечина на страницама књига,
на чаршаву, не убија блиске слике,
она их сенчи нежно и стрпљиво
док не добију модру боју перунике

Ветар се притајио, али самоћа зјапи,
као ветар вулкана, као понор провалије,
ветар се притајио још у сумрак,
али сега у очима није

Она лови неухватљиви смисао, у стег,
година минулих, прави тренутак, место за дисање
пуним плућима. Ко магнет привлачи узвишен брег
изнад Дунава и Саве - *Брег за размишљање.*

Сети се октобра на измаку, сусрета
код Ружице, у рани зрнца соли.
Пратило нас је бабље лето као пси,
хиљаду погледа, проли, проли, проли.

Ако је неко довољно луд буди му читалац.
"Кад не може досећи савршенство Створење пати
и његов јецај је једва чујан, шуштање свиле" -
тако некако пише Борхес. Најважније је препознати

сенке и невидљиве полуге епохе, суђења
учестала, сатеривања демократије у резервате,
партијску бирократију (братију),
друштвена гета за студенте, грађане демократе

Конце које неко вуче из позадине
Ко неке вести никада у штампи не објављује?
Ко од народа прави - стадо, од личности - лутке?
Ко заверу сатанску против народа кује?

Ко дух у младићима запаљен, као многе свеће
у црквама, гаси? Парламент - тиранија фразеологије?
Ко уништава биље? Ко под плаштом карикатуре
демократије намеће закон зоологије?

Ако је грађански рат прошлост, будућност
револуција - шта је садашњост? Тиха језа?
Није ли од свих премиса, Потемкинових села,
најбоља синтеза - она у лишћу - фотосинтеза?

Толико је очигледно: свуда, свака клика,
има своја стада, испаше, појилишта, предводника.
Биље, стварањем кисеоника, за плућа планете,
чини увек више од стоке и врховника.

Кошмар од синоћ, ко пањ запаљен,
ко зна, у ствари, од када дими, тиња?
Књижевни живот није ни изблиза оно
што би могао бити, већ - пустиња.

Читаве обреде гушења истине - докле крити?
Какве су шансе онога који стоји по страни, башка?
Књижевност шездесетосмаша вози се у локалу
на линији Крагујевац - Сомбор - Рашка.

Бесумње, у душама се рика слеже
Иако је прошао септембар,
рика још траје јеленова
у барањским ловиштима; новембар.

Епохо, лаж и страх су ти својствени,
ко што је жени лаж слатка, и грех.
Свему цена има, цена твог полета
премашила је и највећи цех!

Нека наивније душе и поете,
којима никад није заблуда и дивљења доста,
посвећују теби узвишене сонете,
ја имам преча посла.

Не, не чекам љубав, већ вештицу
да узјаше метлу (предмет место уда).
Ко поверује, с ове стране гроба, жени,
мора да је лаковерна луда.

Чак и оне најпаметније
и најлепше, сувише су уске
памети. И у много чему,
нажалост - праве гуске!

Привлаче их чизма,
власт, рачун, новац, граја.
Слађа им је од лажи
и греха заједно - издаја.

Упознао сам их боље
него сопствени џеп.
Што нека изгледа чедније,
то ситније штепа штеп.

Колико пут ни својим очима
нисам могао да поверујем!
На жени не вреди ником
истину да истерује

Нека опрости Богородица,
молим за опроштај и моју мајку.
Жену су младићи довели из бајке,
нек је непорочно зачеће врати у бајку.

8

(23. август 1971. године)

Лепо си све то смислио, Боже,
у тихо сунчано летње поподне
Изненадни долазак и одлазак анђела,

спуштање завеса, скидање коже
Мрак шуме непрегледне, непроходне
Сласт и бол дрхтавих тела.

Судар тела кратак, разоткрио
је право стање ствари.
Титрави ламичак свеће
плану: не тело, већ душа - квари.

Анђео је исчезао кроз капију родног дома,
упекла је над двориштем и сојаком звезда псећа.
Чини ми се да је сенка дуда преко пута
била пребачена преко плота, као врећа.

9
(**Савремена историја**)

Нема краја. То је само застој.
Станица у бескрају за нови скок.
Ни почетка нема, звезде у низу.

Све што је било, поново следи.
Нерд је као грип, душин шок.
Оно што изгледа далеко, сасвим је близу.

Музика, коју доносе таласи океана са Хаваја,
помешана с ветром и пепелом, са острва корала,
повезује најудаљеније ствари и језике,
снежне врхове Арктика, Антарктика, Анда и Урала.

Невидљивом је везом опасана планета.
Шта значи кидање те везе и пар деценија
(кад је дух слободе затворен у боцу)
у односу на величину протеклих миленијума?

—
Своје место у бесконачном, ко уступи
силама Беле Демоније, вулгарне глорије,
смањује изгледе наде и размере свега,
тумарајући без циља слепим улицама историје

Два писма која никада нећу упутити
говоре о племенитом поносу који се заснива
на врлинама и таленту корисном свима.
Уздигнутост и величина душе се скрива.

Порок ће се ипак поклонити врлини.
Врлина, иако скрајнута, има највеће шансе
Шта зна комунистички песник о анђелима?

Безбожници каде просторије комитета
с кадионицама. Производе дим и маглу.
Изгубивши смисао за нијансе

Нек Оскара Давича и њему сличне слушају
и читају љубитељи уводних реферата.
Мене су нечем другом учили говор и језик
културна смотра народа, мама и тата.

Песнике не убијају, као коње, имају
за то много других, перфиднијих начина.
Мртви песници животворнији су од многих живих.

Поезија поубијаних, у време кад је стихија
давала укус и боју преврату, попут папрених зачина -
стрељањима без пресуде, проговориле уместо кривих.

Ниједан злочин не сме да остане мистерија.
Мртви песници су непоткупљиви сведоци првог реда.
Поезија је опасна, неуништива материја.
Из сваког необележеног гроба једно око гледа!

Васколике садашњости у прошлости је корен
Свет се не осваја на о-рук, ма колико се труде
Нови поредак није из ничега створен,
мада од ништавила креће у заблуде

Прошлост није сатен, није, богме, ни писмо,
да се у навали срџбе поцепа у комадиће
Јер онда би мишеви највише постигли
пошто имају изврсне секутиће

Истина, истина! понављам као у бунилу.
Она ће доћи, ненадано, не уз смернице,
већ као бегунац за којим су овде
већ поодавно расписане потернице

Призивам Истину, јер хоћу да склопим
све ситнице у нераздвојну целину.
Стрпљење, анђеле мој, твој сам, без поговора
поданик. Замрси ме, као олуја детелину!

Кроз иглене уши истина се пробија,
ко расковник отвара заклоп века,
чудом, вољом Божијом. И кад на нос избија,
она омекшава и чини чвршћим човека.

Тамно је, као у тамници без иједног зрачка.
Владајућа клика има безброј финих турпија.
Зоологија је смислила погубну игру миша и мачка.
Исход се свуда види: свакодневна апатија...*

*

Када се човек напокон суочи са неумољивим фактима, са неповољним околностима, ризицима, са почетком старења, сложеношћу односа са другим бићима, епохом, са свим својим претеривањима и строгашћу, са оним што ће бити после (рата, живота, неког подухвата), са обавезама према вечности живота, са обзирима, грешкама, са љубављу, са неизвесношћу, са Богом правде, Богом јединим - а са свим тим ја сам био суочен 4. новембра 1971. године (у време привремене забране растурања часописа ВИДИЦИ. Кад неко једног дана све забране листова и часописа зумбира, нека као прилог све Одлуке јавног тужилаштва Београд, као презрит подвала, сумира), као и са мрачним степеништем које води према врху Пирамиде. Писао сам стижећи се моћи комунистичких јањичара. Стиг је био непробојна, свемоћна, последња одбрана од лажи, подвала, демагогије и протува, као и пркос. Као вера, пре свега, да ће све то једном нестати као кошмарни сан. Чинило ми се да ствари почињу да заузимају места која њима одговарају, што на први поглед има извесне сличности са савршеним нередом, и човеку преостаје једино његова Личност као огроман рудник, терет, можда кајање због почињеног истинског греха из нехата, из најбоље жеље, из жеље да се све докучи. Човек мора да призна толико тога, ако ником другом оно себи. И тако почиње да личи на богочовека, на оног који из себе гради поредак, који одражава испреплетеност свих веза са видљивим и невидљивим светом. Поредак колико чудовиштан толико фантастичан због обиља веза које постоје и које треба учинити видљивијим, пре свега себи, јер тако ће постати јасније и човечанству. Зашто је Истина важна?

10

(Заступник Оптужнице Срба пред Богом)

Читао сам кроз двоглед
који се зове Свето Писмо, ред по ред,
најтамнији лист у судбинској књизи
српског народа: пренеражен и блед.

Видео сам Светога Саву, с леђа,
и чуо: Као што стадо појури на појилиште
тако сте и ви скренули с друма у шуму!

Ко вас води? Оно што понижава, вређа?
Као заступник Оптужнице пред Богом,
ја већ годинама имам на уму
аргумент: Бараба вам је извор зар?

Све што вас је снашло, од губе до лишајева,
од беле куге до пропадања, смислио је
Бараба уз помоћ кртица, слепих мишјева!

29. новембар 1971.

Непоетична и антиуметничка основа епохе и прозаична атмосфера свакодневнице фактички подвајају човека и биће. То је сасвим могуће у варварским друштвима која могу да живе без истине и да им за њихово постојање она није потребна. Криза модерног човека у социјализму намеће поново питања постављена и раније - ко је човек и шта је стварност, шта је природа и истина, шта је време и шта је биће? Човек је у полицијско - бирократском систему владања и овладавања изложен свеопштој манипулативности "људима и стварима, човеком и природом, идејама и осећањима, живима и мртвима" (како пише Карел Косик - моја напомена: Бора Мишљеновић...)

КРАТКА БИОГРАФИЈА БОРЕ МИШЉЕНОВИЋА (1919-1977)

Рођен у Босиљковцу, на крају првог светског рата, као прво мушко дете у угледној и богатој фамилији Мишљеновића, у чију је кућу долазио као драги гост председник владе Краљевине Југославије Војислав Маринковић (који је први пут биран и изабран за народног посланика у срезу Звишком, захваљујући, пре свега неоспорном утицају и ангажовању Павла Мишљеновића, писара и деловође општине Босиљковац, деде Боре Мишљеновића), Бора Мишљеновић је, према жељама РАТЕР FAMILIASA, требало да заврши гимназију, а затим правни факултет, и постане судија, адвокат или високи државни чиновник. Гимназију је учио у Великом Градишту, Пожаревцу и Београду. У Београду је становао, прво, код свога кума Петра Пековића, родом из Кучева, новинара, осуђиваног због субверзивне комунистичке делатности и протериваног из Београда у место рођења. Уз свога кума Бора Мишљеновић је већ као гимназијалац ушао у домаће и интернационално комунистичко подземље и почео да пише прве стихове, а због једне песме (објављене у гимназијском листу) искључен је из гимназије и на кратко прекинуо школовање. Уз помоћ београдских веза његовог деде, поново је уписан после годину и по дана у трећи разред. Станује у Балканској улици у стану лепе младе удовице Русиње Наташе Јакушев са њеном ћерком из другог брака, иначе ближом рођаком босиљковачког попа Николаја Јакушева. (Они су доспели у Београд из Константинопоља двадесетих година, из Врангелове евакуације) Београд напушта после окупације Југославије и првих стрељања (међу жртвама је и Мишљеновићев кум,

новинар и комуниста Петар Пековић), и враћа се у родно место, Босиљковац. Заједно са својим земљаком Бакарелом Њагојевићем успева да избегне одлазак у немачко заробљеништво. Ради на рашчишћавању бомбардованог Београда. Када се средином лета поново враћа у родно место, не приступа партизанском одреду, иако је штаб тог одреда у његовој кући, тј. у ВЕЛИКОЈ МАГАЗИ, али извршава неке задатке које му поверавају. После пропасти партизанског устанка, ради као "позадински радник" и успешно се крије. Иако му партизани ликвидирају оца, он са њима сарађује илегално, све док га четници не мобилишу у пролеће 1944. године. У јесен исте године, прикључује се првим руским јединицама заједно са својим пријатељом Властимиром Петровићем из Каоне и учествује у ослобођењу Београда. Матурира у униформи и завршава новинарски курс. Ради све до краја 1948. године као новинар. Дружи се највише (поред осталих) са Властимиром Петровићем и капетаном Жарком Жујом, који је пре рата радио као физички радник на изградњи пруге Пожаревац - Кучево, а затим као слуга у кафани његовог деде Станује опет у Балканској улици, у стану покојне Наташе Јакушев (коју је Гестапо стрељао 1943. године), са Наташином ћерком Тањом, чији је муж погинуо у првим борбама на Сремском фронту. Намерава да се жени са Тањом. У то време већ почињу хапшења, ухапшен је Властимир Петровић. Једне ноћи дошли су и по Бору Мишљеновића и одвели га, запретивши Тањи да држи језик за зубима и да заувек заборави Б. Мишљеновића. Када се 1954. године вратио у Босиљковац на празник Духова (неколико недеља после трагичне смрти свога деде Павла Мишљеновића), затекао је пусту кућу. Радио је неко време као библиотекар, архивар, али је углавном живео од закупа на земљу коју је наследио од свог покојног деде. Водио је роковнике из дана у дан, онако за себе - стотинак свесака, а у његовој рукописној заоставштини коју чува његов сестрић, Филип Сенковић (професор књижевности) сачуване су "МАГАЦИНСКА

КЊИГА" (око 28 табака) и "ФАНТАЗМАГОРИЈА" (око 10 табака; забележен сан који је Б. Мишљеновић сањао 28/29.децембра 1976. године). Б. Мишљеновић се никада није женио и умро је као последњи мушки изданак породице Мишљеновић почетком зиме 1977. године

Овде се, први пут, објављује д е о Мишљеновићевих стихова, преузетих из његовог роковника за 1971. годину, под насловом КРАЉ ХОМОЉА (Флора де ла мунће). Савремена поезија коју је Мишљеновић читао, пратио, нарочито њена авангарда, одбијала га је као и свака друга индустрија "која производи само прототипове, а никако да се реши да серијски производи, за људе". Гогољ, Достојевски, Блок и Пастернак, и уопште писци независне деструктивне словенске књижевности, одувек су му били привлачнији од американизма. Фолклор североисточне Србије (Звижда, Хомоља, Ртња, Кривог Вира) привлачио га је снагом магнета. Био је опседнут мистеријама и митом. Што је било добро, јер у миту има нешто што га свагда чини актуелним, као "неку пространу форму и структуру, која може да отелови најосновније црте човекова мишљења и друштвеног понашања, као и уметничке праксе". Анализа структуре мита упућује на етнологију и књижевност, будући да су оне "започеле на особен начин узајамно да делују". ("Књижевност је генетски повезана с митологијом преко фолклора; нарочито приповедна књижевност", сматра Мелетински.)

Негде на средини **Роковника за 1971. годину** (свеска картонских корица формата А4, око 200 листова) залепљена је новинска фотографија ПЕТОРО БРАЋЕ. То су пет једнаких храстова лужњака, који имају најмање сто година, високи су петнаестак метара, а њихове здружене крошње шире хлад у пречнику од двадесет метара. Пре више од једног века Кораћичанин Љубомир Лазић у својој ливади пуној трња поломио је у парампарчад косу о један храст, ливаду је одмах продао Живојину Митровићу који је стрпљиво искрчио трње, а затим је на гомилу скупљао жир и њиме хранио свиње. Из гомиле жира изникло је пет

малих храстова. Брижљиво их је чувао, а касније су то чинили и његови синови Радомир и Тихомир и три праунука од којих је најстаријем Витомиру, приликом деобе припала ливада с ПЕТОРО БРАЋЕ. Б. Мишљеновић је на првом празном листу написао крупним штампаним словима ЗМИЈСКО КОЛО, па то прецртао и испод тога дописао Повратно коло, а у загради Коло које русаљу враћа у живот. После тога следи руковет песама Мишљеновићевих, оних које су овде објављене. Оне су објављене у оном облику у каквом су се затекле у рукописној руковети. Неке од тих песама су коначне верзије, а неке варијанте пређашњих верзија. Уз песму Краљ Хомоља, са стране, стоји телеграфска белешка: Из овог жира никли су, чини ми се, храстови свих ових песама. Уз песму Краљице и краљеви или истеривање Беле, злог духа пише: У крајевима око Ргња веза између светова успостављена је преко обреда. Око Духова, када у Звижду падају неке жене (русаље) у занос, оне у трансу разговарају са покојницима, одговарајући на питања која им постављају учесници обреда. У тим обредима су сачувани елементи митолошког наслеђа Старе Европе.

На празник Духова, 1991.

Мирослав Лукић

ВАПАЈ ИЗ КАРАНТИНА

(Поговор Саватија Иг. Митровића, писан пред његову
неочекивану смрт, 2001)

Када се средином 1993. године појавила књижица од 50. - ак страница **FLORA DE LA MUNĆE (краљ хомоља)**, сви су тих десетак објављених песама, читали као песме Боре Мишљеновића (1919 - 1977), које је само *сакупио, средио и на свет издао Мирослав Лукић* (1950), у то време аутор само три књиге, непознате најширој читалачкој јавности. Књигу је објавио у занемарљивом библифилском тиражу од 105 примерака, старији песник Миодраг Тодоровић (1930 - 1994), који је следеће године преминуо од тешке болести. То прво издање, штампано поводом десетогодишњице постојања ЗАВЕТИНА садржало је и *Додатак Колекције Заветина, У сусрет десетогодишњици, Летопис ЗАВЕТИНА и Писмо из карантина*. Последњи текст у том издању је потписао *Домаћин славе или колачар*. Није то било само писмо једног човека из његове родне земље, претворене у карантин. Био је то вапијући глас из карантина једноумља; крик оне друге, непознате, и скоро угушене Друге Србије. Касније су *Песме Боре Мишљеновића* са кратком белешком о њему биле прештампане, као *последње поглавље* Лукићевог романа УЈКИН ДОМ (Београд, 1997). У ствари, овом књижицом је Лукић најавио један страшни карневал разисторије на Балкану, али и себе - као великог песника, занимљивијег и убедљивијег у сваком погледу, од многих књига и његових вршњака, али и других књига много познатијих и хваљенијих српских песника. Да је реч заиста о изванредној књижици, схватио сам одмах, али схватао сам то и касније : када бих пожелео да читам добру поезију, нелажну, српских песника друге

половине 20. века, машио бих се за то прво издање..

Упознавши песника, и написавши низ текстова и о неким другим његовим књигама, објављеним после *Песама Боре Мишљеновића*, предлагао сам му да штампа и друго издање те књижице; понудио сам да напишем кратак поговор; али Лукић је то одлагао за нека друга времена. Не кажем да је овај песник подцењивао поједине своје песме објављиване у часописима, и другим његовим прозним књигама; једноставно, он је тај "вишак" носио као нешто сасвим природно; радио је на другим стварима; објављивао друге ствари. Трудио се да учини доступним и онај део његовог песничког опуса, који је стицајем многих неповољних околности, деценијама чамео у његовим фијокама. Покушавао сам не једном да га уверим, да је његов труд разуман, али сам истовремено саветовао да би било добро да прештампа посебно *Песме Боре Мишљеновића* под другим насловом - *КАРНЕВАЛ КРАЈ РЕКЕ*, јер тих десет песама су савим довољно да се стекне први и главни дојам о њему као песнику. Тако је настала ова књига. Све песме из првог издања овде уврштене, прештампавају се, онако како су први пут објављене. Са тим песмама, Лукић стоји раме уз раме, са највећим српским песницима 20. века, написаћу и њихова имена: Дучић, Ракић. Лукић није патетичан, као Растко Петровић, не говори неким чудним цинцарско - српским језиком као Настасијевић; није сентименталан као Црњански. Поштенији је и савеснији од Попе, Павловића и Раичковића, Ракитића, Нога, Максимовића...

На крају смо се договорили да поновљено издање ове књижице изађе, као библиофилско, са најкраћим могућим мојим поговором, и допуњеним *Био - библиографским досијеом о његовом целокупном стваралачком раду*. Брзо сам окончао тај посао, захваљујући околности, да сам највећи део посла већ био обавио (в. у њизи **НА ВЕТРУ, НА ЧИСТИНИ, НА ВИСИНИ**, Париз - Београд, 2000, 260 стр.; поглавље *Био - библиографски досије*, стр. 205 - 215).

Копију рукописа послао сам Лукићу, али он је и даље отезао са објављивањем.

Није прихватио моју сугестију, да у том евентуалном другом издању буде објављен и његов животопис, јер би у том случају, како ми је рекао у телефонском разговору, то било нападно, да не каже претенциозно. Сматрао је да је боље да се објави, уместо тога, његова кратка биографија, која би била потпуна у том смислу, што би узела у обзир све релевантне податке, све што је објавио до тренутка када рукопис *КАРНЕВАЛА* одлази у штампу...*

С. Иг. Митровић

**Митровић није дочекао да види објављени примерак другог, поновљеног издања Лукићевог *КАРНЕВАЛА КРАЈ ШУМСКЕ РЕКЕ*. Умро је; рукопис који је он приредио за штампу доживео је судбину заточника фијоке. Поговор који је Митровић написао пред своју смрт, био је д у ж и ; скраћен је. Скратио сам све оно што се може у културној јавности доживети као хвалидбени клише, иако је хвала имала своју дубљу основу. Исто тако, Библиографски досије о Лукићу, после 9. октобра 2002. године и објављивања *УМЕТНОСТИ МАХАГОНИЈА* - Дела у 32 књиге, због промене ситуације, морао је бити допуњен, као и Биографија. Прихватио сам се тога, не баш сасвим незнатнога посла, како би договорени концепт другог издања ове књиге био заокружен. Лукићева Биографија је преузета из његове нове књиге *ТРЕЋА СРБИЈА*, а у Митровићев Библиографски досије су уграђени сви нови подаци о објављивању Лукићевих радова. То је пре свега учињено и због песника, али још више из пијетета према Митровићу, али из пијетета и према првом издавачу, Тодоровићу. У Библиографију је унето, и све оно што је Лукић у међувремену објавио. Дакле, Митровићев Библиографски досије је прегрнео темељну нашу редакцију (у обзир је узето све што је Лукић објавио до јануара 2003. године). Наравно, и таква Библиографија ће већ крајем 2003. године бити - непотпуна. Али ће онама, који долазе после, у много чему бити олакшан труд. Иако обогаћено, ово друго издање, није прешло обим првог. Напротив. (Крајем децембра, 2002. ...)*

Напомена уз ово издање

Ово дигитално издање урађено је, на основу оног из 2003. године, које је знатно обимније, пре свега због обимног ДОСИЈЕА ПОЛИГРАФА (М. Лукића). Из тог дела књиге овде смо задржали само НЕПОТПУНУ БИБЛИОГРАФИЈУ ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА О МИРОСЛАВУ ЛУКИЋУ:

1. П. М. : Они који долазе, Београд, Просветни преглед, април 1969.
2. Вулић, Љубиша : Мирко Лукић - "вечито жедни Тантал" поезије, в. у књ. Мирко Лукић : Хомољски мотиви, Кучево, Одбор за организацију "Хомољских мотива", 1969, стр. 5 - 7
3. Милатовић, Вук : *Дневник за Сенковића је књига стрепње и несналажења...* , оцена, в. у књ. М. Лукић : Дневник за Сенковића, Посебна породична заветина, Београд, 1983 (клапна)
4. Пејчић, Јован : *Посматрано жанровски, рукопис М. Лукића може се, и поред могућих ограда, означити као роман...* оцена, в. у књ. М. Лукић : Дневник за Сенковића, Посебна породична заветина, Београд, 1983 (клапна)
5. Стојановић, Јовица : *Дневник за Сенковића је проза пуна мирских момената...* в. у књ. М. Лукић : Дневник за Сенковића, Посебна породична заветина, Београд, 1983 (клапна)
6. Иконић, Мирко : Трагање за смислом живота, Прибојске новине, бр. 173, 23. март 1984.
7. Живковић, Живан : Дневник или поетски роман, ВЕНАЦ, бр. 3 / 1984, стр. 13 - 14
8. Јагличић, Владимир : Ево су чим! , ПОГЛЕДИ, Крагујевац, бр. 168 / 16 - 30. јануар 1995, стр. 43.
9. Лукић, Александар : Напомене Уредника уз ово издање, в. у књ. Мирослав Лукић : АРХИВ У ОСНИВАЊУ, 1 - 2, Београд, Заветине, 1996, стр. 96 - 97.
10. Јагличић, Владимир : Један богат архив, Крагујевац, Погледи, бр. 195, 13. - 27. 1. 1997, стр. 19
11. Јагличић, Владимир : Мирославу Лукићу, Београд, Књижевне

новине, бр. 964 / 1997, 15. 9. а 97, стр. 9

12. Јагличић, Владимир : Предговор , књ. КАД БУДЕМ ТРАВА : антологија новијег српског песништва, Врбас, Слово, 1998, стр. 7 - 8

13. Ристић, Синиша : Царство подземних духова или о Земљи Неодођији , в. у књ. Четврта димензија песме, Београд, Апостроф, стр. 41 - 44.

14. Тодоровић, Мирослав : Време и судбине, БОРБА, Свет књиге, 13. новембар 1997.

15. Ускоковић, Мирјана Митровић : Стварност је сан који се догађа, САВРЕМЕНИК плус, 50 - 52 /1997

16. Лукић, Александар : Био - библиографска белешка о Мирославу Лукићу, к. ЛИТУРГИЈА, Заветине, Београд, 1997, стр. 225 - 227

17. Ускоковић, Мирјана Митровић : У контрапункту, САВРЕМЕНИК плус, 55 - 57 / 1998, стр. 129 - 131

18. Митровић, Саватије Иг. : Лет крупних ждралова, Политика, Божићни број 1998 (редакцијски скраћена верзија)

19. Митровић, Саватије Иг. : Лет крупних ждралова, САВРЕМЕНИК плус, бр. 55 - 57 / 1998, стр. 131 - 134 (потпуна верзија)

20. Гароња, Славица : Књижевни "случај" Мирослава Лукића, Београд, САВРЕМЕНИК плус, бр. 55 - 57 / 1998, стр. 96 - 101

21. Церовић, Батрић : Образложење : роман - литургија, САВРЕМЕНИК плус, 55 - 57 / 1998, стр. 101 - 112

22. Митровић, Саватије Иг. : ПЕСНИК МИРОСЛАВ ЛУКИЋ. Свака рана је извор, објављено као поговор књ. М. Лукића РАЈСКА СВЕЋА, Београд, Заветине, 1998, стр. 345 - 378

23. Митровић, Саватије Иг. : МИРОСЛАВ ЛУКИЋ. Хронологија, објављено на крају књиге М. Лукић, РАЈСКА СВЕЋА, Београд, Заветине, 1998, стр. 379 - 383

24. Лукић, Александар : НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА И УРЕДНИКА (у другом, проширеном и допуњеном издању АРХИВА У ОСНИВАЊУ, 1 - 2, у трећем, Београд, Заветине, 1998, стр. 1 - 2; у књизи РАЈСКА СВЕЋА, Заветине Београд, 1998, стр. 1 - 3)

25. Павловић, Миодраг : Писмо ПОВЕЉИ, Повеља, октобар, 3 / 1998, Неуочене (и запостављене) књижевне вредности, стр. 59 - 60 ; 60.

26. Живковић, Живан : Мирослав Лукић : ПОВРАТНО КОЛО, Београд, 1985. Алманах за живу традицију, књижевност и алхемију, 1, 1998, стр. 386 - 387 (књижевна оцена рукописа истоименог романа, *који М. Лукић никада није објавио!*),

27. Паовица, Марко : *Ако бисмо тематску раван претходног Лукићевог романа...* Алманах за живу традицију, књижевност и

- алхемију, 1, 1998, стр. 387 - 388 (књижевна оцена рукописа истоименог романа, који М. Лукић никада није објавио!)
28. В. П. М. : ПОУЗДАНО ЧУЛО ЗА ПОЕТСКО И ЕСТЕТСКО, ДАНАС, Београд, бр. 612 / петак, 12. март 1999, стр. 12
29. Гароња - Радованац, мр Славица : БАЛКАНСКА БАЈКА, Школски час, Београд, 2 / 1999, стр. 100 - 103
30. Митровић, Саватије Иг. : ИЗВЕШТАЈ ИЗ ЗБЕГА, пог. књ. Мирослава Лукића ВРАТА ЗВИЖДА, 1999.
31. Лукић, Александар : РАЗРАДА НЕНАПИСАНЕ ДЕСЕТЕ БЕТОВЕНОВЕ СИМФОНИЈЕ, в. у књ. РУСАЉ, 1999.
32. Митровић, Саватије Иг. : ПЕПЕЉУГА САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ ПОЕЗИЈЕ... , пог. књ. М. Лукића РУСАЉ, Сејгио Цаесареа, Париз, 1999.
33. Јагличић, Владимир : ЗАДАТА ГРАНИЦА КОЈУ ТРЕБА ПРЕКОРАЧИТИ, Повеља, Краљево, 3 / 1999, стр. 74 - 76 ; 74 (Предмет ПОВЕЉЕ : Гласови деведесетих у српској књижевности)
34. Р. З. : Створено у потаји. ЗАЧАРАНИ СВЕТ. Нови роман Мирослава Лукића "Трговци светлошћу"... Политика, 5. фебруар 1999, стр. 24
35. К. Ј. : БАЛКАНСКА БАЈКА ("Трговци светлошћу"...), БОРБА, 5. фебруар 1999. стр. 8
36. Симић, З. : Из књижевне радионице Брате Лукић : МИРОСЛАВЉЕВ "НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ", Политика, 14. март 1999, стр. 24
37. Мандић, Зоран М. : АНТОЛОГИЈА АНТОЛОГИЈА, Дневник, Нови Сад, 25. август 1999, стр. 15
38. Живковић, Живан : *Песник и есејиста Мирослав Лукић...* Алманах за живу традицију, књижевност и алхемију, 1 / 1998, стр. 437 - 438 (оцена првог издања антологије НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ)
39. Пејчић, Јован : *Запањује обим антологије Несебични музеј...* Алманах за живу традицију, књижевност и алхемију, 1 / 1998, стр. 438 - 439 (оцена првог издања антологије НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ)
40. Тодоровић, Мирослав : РОМАН НАШИХ ДАНА (Месечева свадба, Заветине, 1999), БОРБА, Свет књиге, 27. јануар 2000.
41. Гароња - Радованац, мр Славица : ДВЕ АНТОЛОГИЈЕ СРПСКОГ РЕЛИГИОЗНОГ ПЕСНИШТВА (Мирослав Лукић : Несебичан музеј : српско песништво 1938 - 1998, Заветине, Београд 1999; Павле Зорић : Српско религиозно песништво двадесетог века, Просвета, Београд, 1999), ШКОЛСКИ ЧАС, Београд, 1 / 2000, стр. 104 - 108.
42. Лукић, Александар : Поводом Рајске свеће и заокружења Опуса Н°

- 1 : УМЕТНОСТ МАХАГОНИЈА , ЗАВЕТИНЕ, 5 - 14 / 2000, стр. 248 - 252.
43. Јагличић, Владимир : У СМЕРУ ВРТЛОГА (Мирослав Лукић : Месечева свадба...), ЗАВЕТИНЕ, 13 - 14 / 2000, стр. 252 - 256.
44. Мандић, Зоран М. : РОМАН КАО СЛИКА УЖАСА (Месечева свадба), ДНЕВНИК, среда 31. мај 2000, стр. 18
45. З. М. М. (Мандић, Зоран М.) : ЗАВЕТИНЕ, Дневник, среда 6. септембар 2000, стр. 18
46. Соколовић, Ратка : НАГРАДА КНЕЗ ПАВЛЕ КАРАЂОРЂЕВИЋ, Београд 11001, П. фах 99. - Предлог. ДЕСЕТ ЛУКИЋЕВИХ КЊИГА У 199. ГОДИНИ. Шест у 1999. , ЗАВЕТИНЕ Плус ултра 5 - 14/ 2000 ; стр. 152 - 154
47. Лукић, Александар : РОМАН О МЕСЕЧИНИ, поговор у књ. ТУГА ГОЛЕМА, ЗАВЕТИНЕ : Мобаров институт, ДЕЛА, књ. 22, Београд, 2000, 148 стр.; стр. 141 - 146.
48. Лукић, Александар :- БОГОЧОВЕЧАНСКИ РЕАЛИЗАМ : ДУБОКЕ ПЕСМЕ НЕМОГУЋЕ ЉУБАВИ. ТУГА, СВЕЛОСТ И БЕСКРАЈНОСТ... , Дрво живота, 1 - 2 / 2001, стр. 46.
49. Лукић, Александар : КЊИГА О АПСОЛУТУ ("Кућа светих ратова", Мобаров институт / Заветине, Београд, 2000), БОРБА, 4. јануар 2001.
50. Јагличић, Владимир : РАНИ АРХИВ (Мирослав Лукић : "Бршњан око младости"; Сабране ране песме, Заветине, Београд, 2000), БОРБА, Свет књиге, 13. септембар 2001. ВЕЛИКА МАГАЗА, 2 - 3 - 4 - 5 / 1999 - 2002, стр. 304 - 305
51. Митровић, Саватије Иг. : Мирослав Лукић : КРАЉЕВСКЕ ИНСИГНИЈЕ, Sectio Caesarea, Paris - Freiburg - Беч (библиофилско издање песникових пријатеља у расејању), 2001. година, стр. 116 , Уметност махагонија, 1 - 3 / 2001, стр. 106
52. Митровић, Саватије Иг. : RESUME , Уметност махагонија, 1 - 3 / 2001, стр. 108
53. Јагличић, Владимир : КА БОГОЧОВЕКУ (Мирослав Лукић: Несебичан музеј, антологија српске поезије, 1938 - 2000, друго издање, издавач ЗАВЕТИНЕ, 2000), Липар, Крагујевац, бр. 8, лето 2001. године, стр. 38 - 39
54. Превалез, Валтазар : ПАРАЛЕЛЕ (10) "Шумска чума" М. Лукића (10) Песма о мртвом брату (грчка народна песма) , Дрво живота, 1 - 2 / 2001, стр. 14
55. Т. Д. Б. Д. С. Б. : Невидљиви савезник, читалац, Уметност махагонија, 1 - 2 / 2001, стр. 110 - 117
56. Мандић, Зоран : Архив осећања Мобаровог института пишчевих издања : ЊЕГОВА НЕВИДЉИВОСТ ОСЕЋАЊЕ или мали приручни есеј о несводивости, ЗАВЕТИНЕ Плус ултра, 15 - 16 / 2001, стр. 103 - 106

57. Мигровић, Саватије Иг. : КЉУЧ : КЊИГА СИТНОГ ИНВЕНТАРА (Мирослав Лукић : Усамљено дрво, 1) , ЗАВЕТИНЕ Плус ултра, 15 - 16 / 2001, стр. 107 - 108.
58. Саватић, Лазар : СТВАРАЛАЧКА КРИТИКА (Мирослав Лукић : Мегафизика у белом одеу; Ин цонтинуо, 1; Духови, 1, Београд, Мобаров институт / ЗАВЕТИНЕ), ЗАВЕТИНЕ Плус ултра, 15 - 16 / 2001, стр. 109 - 112)
59. Мркић, Миодраг : АВЕТИЊСКА МЕТАФИЗИКА РОМАНА - ЕСЕЈА (ОГЛЕД О РОМАНУ УЈКИН ДОМ МИРОСЛАВА ЛУКИЋА) , Дрво живота, 3 - 5 / 2002
60. ДУШМАНИЋ, Велимир БУЋУРКО : ЖЕНА И ГРОБЉЕ, Дрво живота, 3 - 5 / 2002.
61. АНЂЕЛКОВИЋ, Петар - БОЈНАТОВАЦ : ТРИ ПЕСМЕ (Паралела, есеј; фрагменти) , Дрво живота, 3 - 5 / 2002
62. ГРИНВАЛД, Виктор : ТРИ ОДЕ ДОСТОЈЕВСКОГ И ТРИ СОНЕТА М. ЛУКИЋА, Дрво живота, 3 - 5 / 2002
63. ГРИНВАЛД, Виктор : БРАЋА ЛУКИЋ : ПАРАЛЕЛА, Дрво живота, 3 - 5 / 2002.
64. Лукић, Александар : НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ Плус ултра. Антологија поезије 1900 - 2001. Треће српско издање, допуњенио и нешто измењено, ВЕЛИКА МАГАЗА, 2 - 3 - 4 - 5 / 1999 - 2002, стр. 322 - 324
65. Белатукадруз, Есмер : Зона источника српског неофицијализма, Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 102
66. Менделес, Дијана Рамзина : Тражите царство божје, а све остало ће вам се дати, Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 103 - 111
67. Ивањска, Коли Шоле : Корали за одабране , Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 112 - 116
68. Кукљан, Бојана : ПЛУС УЛТРА (Све даље), Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 117 - 119
69. Кукљан, Бојана : ВЕЛИКА МАГАЗА, Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 119 - 121
70. Соколовић, Р. - Белатукадруз, Е. : Неостварени издавачки подухват. ЈУСТИНИЈАНОВ РИБЊАК. Одабране песме, и ндовољно позната лирика из романа и других књига Мирослава Лукића, Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 122 - 123
71. Кукљан, Бојана : ДВА НОВА КЊИЖЕВНА ЧАСОПИСА, Уметност махагонија, 3 - 6 / 2002, стр. 124 - 125
72. Јагличић, Владимир : ХРОНИКА ТРАГЕДИЈЕ, БОРБА, Свет књиге, 28. март 2002.
73. Лукић, Д. : КЊИЖЕВНИ ДОГАЂАЈ. Конференција за штампу... ТРЕЋА

СРБИЈА, 1 - 3 / 2002, стр. 51 - 60

74. Мркић, Миодраг : МАНИФЕСТ ПРЕВРЕДНОВАЊА (Мирослав Лукић), в. у књ. ПРЕВРЕДНОВАЊА (Феникс, Београд, 2002, 139 стр.; уводно поглавље), стр. 5 - 12

*

Посебне књиге о стваралаштву Мирослава Лукића:

1. *Александар Лукић, Саватије Иг. Митровић, Батрић Церковић НА ВЕТРУ НА ЧИСТИНИ НА ВИСИНИ : Мит и метафора* : Опус **Уметност махагонија** Мирослава Лукића (Уредник и рецензент Tomas Daniel Bueno Dos Santos - Brodica. Издавачи Editio Sectio Caesarea Paris **Мобаров институт** Београд, 2000. 260 стр. 21 цм.) *Белешке о ауторима*, стр. 217. *Хронологија* : стр. 233 - 234. *Библиографија објављених радова Мирослава Лукића : 1968 - 1999 (2000)* : стр. 207 - 213. *Библиографија објављених радова о Мирославу Лукићу : (селективна)* : стр. 214 - 216.*

* Склоп књиге : **Садржај** : In medias res (стр. 9); Увод : ЛЕТ КРУПНИХ ЖДРАЛОВА (11); ЧИСТИНА ПРВА: ПЕСНИК НА ВЕТРУ, НА БРИСАНОМ ПРОСТОРУ (23). ПЕПЕЉУГА САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ ПОЕЗИЈЕ ПЕСНИК ТРЕЋЕ РЕЛИГИОЗНЕ ЕПОХЕ СТВАРАЛАШТВА И ОБНОВЕ МИТОТВОРНОГ ДУХА МУЗИКЕ (25). 1 ТРЕЋИ ИЗРАЗ (25). 2 ВРАТА ЗВИЖДА (57). 3 ПИСМО УПУЋЕНО ПРЕКО ДЕВЕТ МОРА, ГОРА, МАГЛИ, МОЖДА НЕМОГУЋЕМ И ДАЛЕКОМ ЧИТАОЦУ? (61).

ПРАЋА ЗА КЊИГУ О М. ЛУКИЋУ. 1 НАПОМЕНА - (Уредника) - уз издање РАЈСКЕ СВЕЋЕ (103). 2 РАЗРАДА НЕНАПИСАНЕ БЕТОВЕНОВЕ ДЕСЕТЕ СИМФОНИЈЕ (107). 3

УМЕСТО ЗАКЉУЧНЕ РЕЧИ : (Размишљања о Орфеју и Сотони, данас) (11).

ЧИСТИНА ДРУГА : НА КРАЈУ ЕПОХЕ ХОКУС - ПОКУСА... (125).

РОМАНСИЈЕР I I Из Поговора првом издању романа ЛИТУРГИЈА (127). II I ОБРАЗЛОЖЕЊЕ : РОМАН - ЛИТУРГИЈА (130). III ХИЉАДУ ГОДИНА САМОЋЕ (149). 2

ЛИНКОЛНОВА КУПОВИНА БАЧВЕ , ИЛИ О СИНХРОНИЦИТЕТУ (152). 3

КЊИГА О АПСОЛУТУ (166). IV

I ПРВОРАЗРЕДНО И ТРАЈНО УМЕТНИЧКО СВЕДОЧАНСТВО (167). 2 ЧАС АНАТОМИЈЕ АПСУРДА И ТРАГИЗМА СУДБИНЕ НА КРАЈУ ЕПОХЕ ХОКУС - ПОКУСА (169). 3 СТВАРАЛАЧКИ ТРИЈУМФ (172). 4 ИСТИНА, СУДБИНА ИСТИНЕ У СВЕТУ (176).

V УМЕСТО ЗАКЉУЧНЕ РЕЧИ (179).

ЧИСТИНА ТРЕЋА : НА ВЕТРУ, НА ВИСИНИ, НА ЧИСТИНИ.

АНТОЛОГИЧАР. КРИТИЧАР. ЕСЕЈИСТ . I Мирослав ЛУКИЋ : НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ : антологија поезије 1938 - 1998, (183). 2 ПИСАЦ КАО КРИТИЧАР (187). Стваралачка тајна (190). Уместо закључне речи : кратак резиме (192).

2. Лукић Александар **ЈЕВАНЂЕЉЕ МИРОСЛАВЉЕВО : студија о богочовечном реализму** (Београд, 2001, 119 стр.). - Садржај : УВОД У ЛЕГЕНДУ (Поводом заокружења УМЕТНОСТИ МАХАГОНИЈА) (стр. 7). I БРШЉАН ОКО МЛАДОСТИ : СЕНКЕ ОСНОВА (23). II САЗВЕЖЂА УМЕТНОСТИ МАХАГОНИЈА (71). III БОГОЧОВЕЧАНСКИ РЕАЛИЗАМ (97).

3. Мркић Миодраг : **АВЕТИЊСКА МЕТАФИЗИКА У РОМАНУ - ЕСЕЈУ (Оглед о "Ујкином дому" Мирослава Лукића)** (2002) . -

4. Мркић Миодраг : **ПРЕВРЕДНОВАЊЕ**, Феникс , Београд, 2002...

ЧИСТИНА ЧЕТВРТА:

СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ НА КРАЈУ XX ВЕКА И МИРОСЛАВ ЛУКИЋ.

ЗАКЉУЧАК (197).

ЧИСТИНА КОНАЧНА : БИО - БИБЛИОГРАФСКИ ДОСИЈЕ (205).1 БИБЛИОГРАФИЈА ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА МИРОСЛАВА ЛУКИЋА 1968. - 1999 (2000). (листови, часописи, антологије, зборници...) I Поезија (207). II Проза (210). III Есеји. Критике (211). IV Драма (212). V Белешке Преводи. Интервјуи (212). Био - Библиографски податак о Лукићевим књижевним радовима **објављеним као самосталне књиге** (213).3. Библиографија објављених радова о Мирославу Лукићу (селективна) (214)...

На крају ове књиге, прве монографије о целокупном стваралаштву М. Лукића, објављено је и поглавље **ДОДАТАК : Хронологија : Албум слика** (стр. 231 - 258), где је дата прва (*атомизована*) биографија М. Лукића (233 - 241), Легенде уз Албум слика (243 - 244) и сам Албум (66 фотографија из живота писца, исечака из новина, насловних страница његових књига, или других фотографија, у непосредној вези са пишећим животом и стваралаштвом; стр. 245 - 248), грађа која може помоћи у сагледавању развоја писца од самих његових почетака...

Лукић је почео да пише и објављује (поезију) рано, још као ученик седмог разреда (1964) (објављујући у сарајевским Малим новинама, смедревском Нашем гласу, под именом *Мирко Лукић*). Прву књигу је објавио као матурант гимназије, пролећа 1969. Исте године је, на југословенском конкурс за поезију Фонда младих талената и редакције листа БОРБА, освојио Прву награду (једногодишњу студијску стипендију). Пошли смо, дакле, трагом књиге **НА ВЕТРУ**... прошли исти пут, при том проверавајући тачност датих података и допуњајући их. Било нам је олакшано, јер би било теже да нечега није било и да смо све сами морали урадити од почетка. Наш рад је допуна претходника (библиографа) ; онима који долазе после, може бити од користи...

Овде додајемо само једну од низа похвалних критика, из претходног издања ове књиге, ону која, чини нам се, погађа у срж Лукићевог књижевног случаја:

"(...) Критичари су га, пре свега - српски, као зла маћеха, сакрили под корито. Читали су они или слушали у детињству бајку о Пепељуги, можда и пролили коју сузу; и знају крај бајке и поуку. Јер на Балкану многи пролазе кроз епску поезију, мит. Многи долазе из мита и завршавају у њему. Да је мит на почетку књижевности, како је тврдио Борхес, као и на њезину крају, најбоље показује и случај Мирослава Лукића. Лукићев Опус је "скривен" уз помоћ тзв. троглаве моћи официјелне српске књижевне критике, која, жилавија од пиревине, још увек, опстаје у плодном хумусу бастиона официјелне литературе. На крају, или на почетку : верујем и надам се, да ће ова невелика књига, подићи завесу која је спуштена, и открити једног значајног и битног писца, Dichtera. (...)

*(...) Постоји и критика књижевних дела : она права и моћна, надмоћна, која из дела зрачи кроз време. Надмоћност те књижевне критике, чије дејство нико више не може зауставити, те критике која зрачи из Опуса **Уметност махагонија**, биће, верујемо веома плодотворна за даљи развој модерне српске књижевности, и не само српске... Коначно : Мирослав Лукић је, верујемо, међу реткима, од осамдесетих наовамо, успео стварно да оствари оно о чему причају, пишу и сањаре тзв. постмодернисти. Наравно, амбиције Мирослава Лукића су биле изнад сврставања ма које врсте. Дело које је створио и ствара налик је на сребрни титрави спруд тишине, на мост који витим, белим луковима везује Лукићеве књижевне многострукости. Али и - старо и ново, древно и ововековно, Гвоздени и Златни век. То Дело се уздиже изнад нерета малих средина, изнад екстрема, изнад рушевина прецветастих и потонутих култура, књижевних праваца и покушаја, уображености, псеудо - хијерархија, експеримента и луксуза слепих улица уметности, зараслих у грмље или напола угинутих у пустињски песак... Стваралачки развој овога писца је био, понављамо, пожељан : јер тај развој му је дао поред искушења и мудрости и храбрости. И ма куда ишао и лутао, овај писац на крају није изван хармоније Господње : његово дело извири из мита, упућено је на метафоре као начин сазнавања, и говора. Као и на анђеле и науку анђеоску и древну, који су у његовом опусу више од метафора... Напросто , овај песник у својим рукама има оруђе које експлодира снагом визија, али оно њега не убија већ ствара по његовој вољи : он је тим оруђем и опасностима заштићен, делујући из самог њиховог средишта..." (Одломци из књиге **НА ВЕТРУ, НА ВИСИНИ, НА ЧИСТИНИ**, из једног од последњих поглавља : **Мирослав Лукић и српска књижевност на крају 20. века**)*

Д. Л.

САДРЖАЈ:

Мартовска ноћ 5
Мотив из Босиљковца; Дубраве..... 6
Пролеће у Хомољу..... 7
Традиција и поезија..... 8
Краљ Хомоља 11
Краљице и краљеви или
истеривање Беле, злог духа..... 15
Повратно коло..... 16
23.август 1971.године..... 21
Савремена историја..... 22
Заступник Оптужнице Срба пред Богом..... 25

Кратка биографија Боре Мишљеновића..... 26

ВАПАЈ ИЗ КАРАНТИНА
*(Поговор Саватија Иг. Митровића, писан пред
његову неочекивану смрт, 2001)* 30

Напомена уз ово издање 33

Мирослав Лукић **ЗА ТИМ,
ПРЕМА СВЕТОСТИ**

Карневал крај шумске реке или
Песме Б. Мишљеновића

Приредио за штампу
Саватије Иг. Митровић (1939 - 2001)
Приређивач М. Пек
Редактор Димитрије Лукић

Едиција ЗАВЕТИНЕ
Београд, 2008.